

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: pasts@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

02.06.2022. Nr. 1-17/1820

Uz 16.12.2022. Nr. 6-6/57

Latvijas Republikas tiesībsargam

*Par noziedzīgo nodarījumu, kas vērsti pret
bērna tikumību un dzimumneaizskaramību,
izmeklēšanu*

Tieslietu ministrijā 2021. gada 16. decembrī saņemts Latvijas Republikas tiesībsarga (turpmāk – tiesībsarga) atzinums pārbaudes lietā Nr. 2021-24-2B par sistēmiskām problēmām saistībā ar noziedzīgo nodarījumu, kas vērsti pret bērna tikumību un dzimumneaizskaramību, izmeklēšanas ilgumu un efektivitāti. Vienlaikus Tieslietu ministrija un Iekšlietu ministrija lūgta iepazīties ar pārbaudes lietā sniegtajiem secinājumiem un rekomendācijām, un savas kompetences ietvaros veicināt noziegumu, kas vērsti pret bērnu tikumību un dzimumneaizskaramību, pirmstiesas izmeklēšanas kvalitātes celšanu. Kā arī attīstīt Valsts policijas un prokuratūras amatpersonu profesionālo apmācību šādu noziegumu izmeklēšanā. Informējam, ka Tieslietu ministrija ir rūpīgi iepazīsinusies ar atzinumā iekļauto informāciju, institūciju sniegtajiem paskaidrojumiem un tiesībsarga izteiktajiem secinājumiem, un savas kompetences ietvaros sniedz šādu viedokli.

Primāri uzsverams, ka jautājums par noziedzīgu nodarījumu, kas vērsti pret bērna tikumību un dzimumneaizskaramību, izmeklēšanas kvalitātes paaugstināšana un identificēto problēmjaudājumu risināšana ir fundamentāli svarīgs, lai nodrošinātu Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada Konvencijas par bērna tiesībām 3. panta nostiprināto principu, ka valsts darbībā primārajam apsvērumam jābūt bērna interesēm, kā arī valstu pienākumu nodrošināt ikvienam bērnam tādu aizsardzību un gādību, kāda nepieciešama viņa labklājībai un nodrošināt bērna tiesības tikt aizsargātam pret jebkāda veida vardarbību, tai skaitā no seksuālās vardarbības. Būtiski pēc iespējas panākt ātru šādu noziegumu izdarītāju saukšanu pie kriminālatbildības, novirzot personu intervences programmām, lai novērstu šādu noziegumu recidīvu, kā arī maksimāli novērstu bērnu sekundāru viktimizāciju, vienlaikus sniedzot nepieciešamo atbalstu. Līdz ar to Tieslietu ministrija augstu novērtē tiesībsarga veikto jautājuma izpēti, identificējot problēmjaudājumus un izsakot rekomendācijas to risināšanai.

Vienlaikus vēlamies precizēt atzinumā norādīto informāciju saistībā par Krimināllikuma (turpmāk – KL) 161. pantu, ka Latvijā nav noteikts minimālais vecums, kad bērns var sniegt savu piekrišanu seksuālām darbībām un apzināties, ko šāda piekrišana nozīmē. Atzinumā norādīts, ka svarīgs apstāklis, kas ietekmē nozieguma kvalifikāciju, ir cietušā iespējamais bezpalīdzības

stāvoklis, tas ir, vai seksuāla rakstura darbības notika labprātīgi vai izmantojot cietušā bezpalīdzības stāvokli, kad cietusī persona nav varējusi saprast ar viņu izdarīto darbību raksturu un nozīmi vai nav varējusi pretoties. Vēlamies norādīt, ka likumdevējs Latvijā noteicis kriminālatbildību par seksuāla rakstura darbībām ar personu, kura nav sasniegusi sešpadsmit gadu vecumu. Atbilstoši Krimināllikuma komentāros paustajām atziņām KL 161. pantā paredzētais noziegums apdraud dzimumbriedumu nesasniegušas personas dzimumneizskaramību, tās normālu fizisku, garīgu un seksuālu attīstību. No objektīvās puses noziedzīgais nodarījums izpaužas labprātīgās seksuālās darbībās. Tie var būt vienreizēji vai arī ilgstoši dzimumsakari, kuri ir sodāmi, ja izpildās panta dispozīcijā minētie obligātie kriminālatbildības nosacījumi, tai skaitā, persona nav sasniegusi 16 gadu vecumu.¹ Ņemot vērā minēto, var secināt, ka Latvijā noteiktais dzimumbrieduma vecums, kad persona var pati dot piekrišanu seksuāla rakstura darbībām, ir 16 gadi.

Attiecībā uz norādīto problēmu par bērna interešu nepietiekamu pārstāvību, proti, par procesa virzītāju saskaršanos ar grūtībām nodrošināt bērna tiesību un interešu atbilstošu pārstāvību pirmstiesas izmeklēšanā, vēlamies norādīt, ka nav saprotams atzinumā procesa virzītāju norādītais.

Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 104. panta otro daļu gadījumos, kad kaitējums radīts nepilngadīgai personai, cietušo pārstāv: 1) māte, tēvs vai aizbildnis; 2) viens no vecvecākiem, pilngadīgs brālis vai pilngadīga māsa, ja nepilngadīgais dzīvojis kopā ar kādu no viņiem un attiecīgais tuvinieks par nepilngadīgo rūpējies; 3) bērnu tiesību aizsardzības institūcijas pārstāvis vai 4) tādas nevalstiskās organizācijas pārstāvis, kura veic bērnu tiesību aizsardzības funkciju.

Savukārt, kā tas izriet no KPL 104. panta piektās daļas, procesa virzītājam gadījumos, kad ir apgrūtināta vai citādi nav nodrošināta nepilngadīgā tiesību un interešu aizsardzība, ir jāpieņem lēmums par advokāta kā nepilngadīgās cietušās personas pārstāvja uzaicināšanu. Normas mērķis ir nodrošināt cietušā bērna interešu aizsardzību tādos gadījumos, kad cietušā pārstāvis rīkojas pretēji bērna interesēm vai arī kad pārstāvis objektīvu iemeslu dēļ nespēj vai negrib īstenot pārstāvību. No kriminālprocesuālā regulējuma secināms, ka šāda lēmuma pieņemšana ir procesa virzītāja kompetencē, izvērtējot katras konkrētās krimināllietas apstākļus. Tieslietu ministrija pievienojas tiesībsarga paustajam, ka procesa virzītājiem ir pienākums veikt visas nepieciešamās darbības, lai garantētu, ka bērna tiesības un intereses tiek pilnvērtīgi pārstāvētas kriminālprocesā, sevišķi, ja tiek izmeklēti smagi un sevišķi smagi noziegumi. Bērna pārstāvis, kas kavē kriminālprocesa virzību vai nenodrošina bērna interesēm atbilstošu pārstāvību, arī gadījumos, ja bērns pats atsakās liecināt par noziedzīgo nodarījumu, ir nekavējoties jānomaina uz tādu pārstāvi, kas pilnvērtīgi nodrošinātu bērna pārstāvību kriminālprocesā. Vilcināšanās atbilstošas bērna pārstāvības nodrošināšanā ir pretrunā ar bērna interešu prioritātes principu un ir nepieļaujama procesa virzītāja rīcība. Ņemot vērā minēto, Tieslietu ministrija norāda, ka procesa virzītājiem, saredzot problēmas ar bērna interešu nodrošināšanu kriminālprocesā, praksē jāizmanto jau KPL 104. panta piektajā daļā paredzētais mehānisms.

Vienlaikus Tieslietu ministrija pievienojas arī tiesībsarga norādītajam, ka, ņemot vērā, ka KPL 373. panta trešā daļa paredz, ka resorisko pārbaudi var veikt tikai tādā gadījumā, ja likuma pārkāpuma atklāšanai nav nepieciešams pielietot kriminālprocesa līdzekļus un metodes, attiecībā uz dzimumnoziegumiem, kuri ir veikti pret bērniem, ir grūti identificēt tādas darbības, kas būtu veicamas ārpus kriminālprocesa pieejamiem līdzekļiem un metodēm. Ar resorisko pārbaudi KPL izpratnē saprot valsts iestādes un tās amatpersonu veiktu pārbaudi attiecībā uz iespējamu likuma pārkāpumu, izmantojot šīs iestādes darbību regulējošajā likumā noteiktās pilnvaras, kas nav kriminālprocesuālās pilnvaras. Tiesībsargājošām iestādēm ir tiesisks pamats sākotnēji veikt resorisko pārbaudi, lai noskaidrotu, vai attiecīgās ziņas satur pamatu kriminālprocesa uzsākšanai, un tikai gadījumā, ja resoriskās pārbaudes laikā tiek konstatēts, ka pārbaudītās ziņas satur pamatu kriminālprocesa uzsākšanai, tad atbilstoši KPL 6.pantam tiesībsargājošām iestādēm ir pienākums

¹ U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 314.lpp.

uzsākt kriminālprocesu.

Savukārt, saskaņā ar KPL 369.panta ceturto daļu kriminālprocesa uzsākšanas iemesls ir tādu ziņu iesniegšana izmeklēšanas iestādei, prokuratūrai vai tiesai, kuras par kriminālprocesa norisi atbildīgās iestādes ir ieguvušas, veicot resoriskās darbības, un kuras norāda uz iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. KPL nosaka tiesisko regulējumu tikai attiecībā uz veicamajām kriminālprocesuālajām darbībām, savukārt resoriskās pārbaudes rezultātā ne vienmēr tiks uzsākts kriminālprocess, turklāt resoriskajā pārbaudē iegūtās ziņas ir tikai viens no kriminālprocesa uzsākšanas pamatiem atbilstoši KPL 369. panta ceturtajai daļai.

Tieslietu ministrijas ieskatā, gadījumos, kad tiek ziņots par iespējamu noziedzīgu nodarījumu pret bērna dzimumneizskaramību vai tikumību, vienmēr būtu jāuzsāk kriminālprocess. Savukārt gadījumos, kad sniegtā informācija ir nepietiekama kriminālprocesa uzsākšanai un ir objektīva nepieciešamība uzsākt resorisko pārbaudi, Valsts policija tās ietvaros nevar veikt nepilngadīgā pratināšanu vai aptaujāšanu, jo tas būtu pretrunā ar bērna labākajām interesēm un KPL ietverto pratināšanas standartu un kārtību, kā arī nostiprināto principu, ka cietušo, it īpaši bērnu, pratina tikai vienu reizi.

Bērnām draudzīga justīcija ietver atbilstošu tiesisko regulējumu, kas garantē bērna tiesību ievērošanu un realizēšanu praksē vislabākajā iespējamā veidā. Ir būtiski, ka bērnam ir radīta draudzīga tiesiska vide, kas ir atbilstoša viņa vecumam un brieduma līmenim, ņemot vērā bērna specifiskās vajadzības, lai nodrošinātu, ka tiesību piemērošanas institūcijās, pieņemot lēmumu vai veicot kādu rīcību, tiek nodrošinātas bērna vislabākās intereses. Pie tam tas ietver situācijas gan, kad bērns ir cietušais vai liecinieks kriminālprocesā, gan gadījumus, kad bērns pats ir izdarījis kādu tiesību pārkāpumu.

Ņemot vērā šī jautājuma nozīmīgumu, Tieslietu ministrija pēdējos gados ir veikusi būtisku darbu, lai bērnam krimināltiesisko justīciju jeb procedūras noziedzīga nodarījuma izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā padarītu pēc iespējas draudzīgākas un saprotamākas. Pēdējos gados īpašs uzsvars likts tieši uz noziedzīgā nodarījumā cietušajiem, jo īpaši bērniem, kas cietuši no seksuālas izmantošanas vai vardarbības.

2016.gadā spēkā stājās grozījumi Kriminālprocesa likumā, ko Tieslietu ministrija izstrādāja atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai 2012/29/ES (2012.gada 25.oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI. Šie grozījumi bija vērsti uz to, lai veicinātu noziedzīgos nodarījumos cietušo tiesību aizsardzību un pēc iespējas izvairītos no bērnu atkārtotas viktimizācijas. Proti, ar šiem grozījumiem tika veiktas būtiskas izmaiņas, kā, piemēram, bērns, kas ir cietis noziedzīgā nodarījumā, ir atzīstams par īpaši aizsargājamu cietušo. Īpaši aizsargājamam cietušajam ir tiesības ar procesa virzītāja atļauju piedalīties procesuālajās darbībās kopā ar uzticības personu un tā pratināšana notiek bez nepamatotas kavēšanās un pratināšanu skaits ir pēc iespējas mazāks, un tās veic tikai tad, ja tās ir obligāti vajadzīgas kriminālprocesa interesēs. Bērna pratināšana tiek veikta atsevišķā tam piemērotā telpā vai bez citu ar konkrēto procesuālo darbību nesaistītu personu klātbūtnes, un to veic speciāli apmācīti profesionāļi vai arī nopratināšana tiek veikta ar šo profesionāļu palīdzību. Bērna, kas cietis no seksuālas izmantošanas vai vardarbības, pratināšanas norises gaitu fiksē skaņu un attēlu ierakstā, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā ar bērna labākajām interesēm vai traucē kriminālprocesa mērķa sasniegšanai. Obligāti slēgtā tiesas sēdē iztiesā krimināllietu par noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneizskaramību.

Līdz ar to šobrīd Kriminālprocesa likuma regulējums ir vērtējams kā labs un starptautiskiem standartiem kopumā atbilstošs. Taču tas, uz ko būtu jātiecas daudz intensīvāk, ir praktiķu, kuri ikdienā strādā ar cietušajiem bērniem, prasmju paaugstināšana, attieksmes maiņu, lielāku sapratni par bērna vajadzībām un bērna psihi. Vienlaikus nepieciešams uzlabot iesaistīto institūciju savstarpējo sadarbību, lai visi iesaistītie, veicot savus pienākumus, nodrošinātu bērna vislabākās intereses. Līdz ar to uzsvars liekams uz regulējuma atbilstošu piemērošanu praksē,

praktiķu profesionālo kompetenci, kvalifikāciju un izpratni. Tāpat būtisks jautājums, vai Valsts policijai ir pietiekami resursi, lai nodrošinātu pietiekamu specializāciju pret bērnu vērstu dzimumnoziegumu izmeklēšanā.

Papildus informējam, ka Tieslietu ministrija pēc savas iniciatīvas ir uzsākusi darbu pie Rokasgrāmatas par noziedzīgiem nodarījumiem pret nepilngadīgo tikumību un dzimumneaizskaramību izstrādes, kurā tiks apskatīts gan krimināltiesiskais, gan kriminālprocesuālais regulējums.

Vienlaikus Tieslietu ministrija apzinās, ka bērna labākajām interesēm atbilst princips, ka vardarbības gadījumā viņš tiek iztaujāts pēc iespējas tikai vienu reizi un valstij jāizstrādā komplekss risinājums šādas pieejas nodrošināšanai. Noziedzības novēršanas padome jau 2016. gada 22. jūnijā atbalstīja Labklājības ministrijas un nodibinājuma "Centrs Dardedze" piedāvāto "Bērna mājas" modeli un tā ieviešanu Latvijā kā risinājumu prakses uzlabošanai darbā ar cietušajiem bērniem.

Noziedzības novēršanas padome Tieslietu ministrijai kopīgi ar Iekšlietu ministriju, Labklājības ministriju, Veselības ministriju un Ģenerālprokuratūru uzdeva izvērtēt Bērna mājas modeļa ieviešanas iespējas Latvijā, sākotnēji nodrošinot "Bērnu mājas" modeļa pilotēšanu Rīgas reģionā viena gada periodā, lai attiecīgi izvērtētu modeļa efektivitāti un iespējas realizēt "Bērna mājas" ideju visā Latvijā. 2017. gada 24. februārī Tiesu administrācija izsludināja iepirkumu "Starpdisciplināra sadarbības modeļa "Bērna māja" darbam ar seksuālā vardarbībā cietušajiem bērniem izveide un aprobācija Rīgā un Rīgas reģionā pilotprojekta ietvaros", kurā uzvarēja nodibinājums "Centrs Dardedze" un kas paredzēja modeļa pilotēšanas stadijā izstrādāt rakstisku metodoloģiju par to, kā notiek dažādo iesaistīto institūciju speciālistu darba koordinācija. Pilotprojekta ietvaros tika izstrādāta metodoloģija un Izvērtējuma ziņojums, kurā iekļautas rekomendācijas, lai ieviestu bērna labākajām interesēm atbilstošu starpinstitucionālas sadarbības mehānismu seksuālas vardarbības gadījumu izmeklēšanā.

Ministru kabinets 2018. gada 5. jūnija sēdē (protokollēmums Nr. 27, 33.§) atbilstoši Labklājības ministrijas izstrādātajam informatīvajam ziņojumam "Par atbalstāmajiem risinājumiem prakses uzlabošanai darbā ar dzimumnoziegumos un vardarbībā cietušajiem bērniem kriminālprocesā" ir atbalstījis starpdisciplināras un starpinstitucionālas sadarbības modeli "Bērna māja" kā risinājumu Latvijā prakses uzlabošanai darbā ar cietušajiem bērniem. Atbilstoši Ministru kabineta lēmumam Labklājības ministrijai sadarbībā ar Tieslietu ministriju, Iekšlietu ministriju, Veselības ministriju un Ģenerālprokuratūru līdz 2021. gada 31.decembrim jāizvērtē un nepieciešamības gadījumā jāizstrādā grozījumus normatīvajos aktos, kas nepieciešami "Bērna mājas" modeļa ieviešanai visā Latvijā. Minētais nozīmē izvirzītā mērķa sasniegšanu – nodrošināt, ka pēc iespējas vardarbībā cietušajiem bērniem ir jāsniedz tikai viena intervija speciālistiem. Savukārt Tieslietu ministrijai sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām līdz 2019. gada 31. decembrim bija jāizvērtē un nepieciešamības gadījumā jāizstrādā un jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus Kriminālprocesa likumā, lai nodrošinātu, ka bērni, kuri cietuši noziedzīgos nodarījumos pret tikumību un dzimumneaizskaramību, tiek intervēti, izmantojot "Bērna mājas" modelī balstītus standartus. Līdz ar to Tieslietu ministrijas tieša kompetence attiecas uz vienu no "Bērna mājas" modeļa sadaļām – bērnam draudzīgā veidā veikta kriminālprocesuālā darbība – nopratināšana. Šāda pieeja nodrošinās gan to, ka tiek iegūti un nostiprināti nepieciešamie pierādījumi kriminālprocesā, gan to, ka vienlaikus bērns uzreiz saņemtu nepieciešamo sociālo un medicīnisko palīdzību, turklāt paralēli, vadoties no iegūtās informācijas, varētu tikt lemts arī par bērna turpmāko aprūpi un rehabilitāciju. Šāda pieeja maksimāli nodrošinātu to, ka bērns tiktu pasargāts no sekundāras viktimizācijas un traumatiskās pieredzes, ko var radīt bērna nopratināšana šādi kriminālprocesuālas izmeklēšanas darbībai neatbilstošā telpā un veidā.

Ņemot vērā minēto, Labklājības ministrija veic darbības, lai īstenotu projektu "Atbalsts Barnahus ieviešanai Latvijā" sadarbībā ar Islandes valdības Bērnu aizsardzības aģentūru EEZ finanšu instrumentu 2014. – 2021. gadam ietvaros. Attiecībā par Tieslietu ministrijas veicamajām darbībām, norādāms, ka ir uzsākts darbs pie KPL grozījumu izstrādes, tomēr pašlaik to virzība ir

atkarīga no Labklājības ministrijas veiktajām darbībām – tiesiski nostiprināt "Bērna mājas" modeļa pamatu. Ņemot vērā minēto, no projekta īstenošanas gaitas būs atkarīgs arī "Bērna mājas" modeļa ieviešanas praksē reālais termiņš, kā arī Tieslietu ministrijas darbības saistībā ar KPL grozījumu virzīšanu.

Vienlaikus tomēr norādams, ka praksē vēl joprojām veidojas situācijas, kur katrai iesaistītajai institūcijai, pildot savas funkcijas un rīkojoties normatīvo aktu un savu pilnvaru robežās, cietušā bērna intereses netiek pilnībā ievērotas, un cietušais bērns tiek pratināts gan kriminālprocesa ietvaros, gan arī intervēts no vairāku atsevišķu speciālistu, kā, piemēram, sociālo darbinieku, Bāriņtiesas pārstāvju un citu puses konkrēto procesu ietvaros.

Līdz ar to vēlamies uzsvērt, ka Tieslietu ministrija, nodrošinot un iesaistoties "Bērna mājas" modeļa pilotēšanā, augsti vērtē un atbalsta pēc iespējas ātrāka šāda modeļa ieviešanu Latvijas tiesību sistēmā darbā ar vardarbībā cietušajiem bērniem, lai praksē nodrošinātu bērna labākajām interesēm atbilstošu starpinstitucionālas sadarbības mehānismu un lai pasargātu bērnu no sekundāras viktimizācijas un traumatiskās pieredzes, ko var radīt bērna vairākkārtēja izjautāšana neatbilstošā telpā un veidā.

Attiecībā uz norādīto rekomendāciju Tieslietu ministrijai attīstīt Valsts policijas un prokuratūras amatpersonu profesionālo apmācību noziedzumu, kas vērsti pret bērnu tikumību un dzimumneapmierinātību, izmeklēšanā, norādām, ka Tieslietu padome 2021. gada 18. jūnija sēdē apstiprināja konceptuālo redzējumu Tieslietu mācību centra izveidošanai. Finansējums Tieslietu mācību centra izveidei tiek piešķirts no Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda. Līdz ar Tieslietu mācību centra (turpmāk – TMC) izveidošanu tiks konsolidēta labā prakse un līdzšinējā pieredze ciešākai mācību korelācijai ar tiesu un prokuratūras attīstības pasākumiem. Secīgi jau šobrīd paralēli projekta ieviešanas uzsākšanas administratīvajiem pasākumiem ir uzsākts darbs pie projekta ietvaros veicamo saturisko aktivitāšu (mācību pasākumu) plānošanas, tajā skaitā, ir uzsāktas sarunas ar prokuratūras pārstāvjiem par mācību programmu izstrādes jautājumiem. Programmu izstrāde plānota, aptverot sekojošas mērķauditorijas: tiesneši, prokurori (sākumapmācības un tālākāpmācības), tiesu darbinieki, prokuroru palīgi (sākumapmācības un tālākāpmācības), starpdisciplinārā auditorija (tostarp, izmeklētāji starpdisciplināros jautājumos, kas būtiski efektīvai tiesas spriešanai); tiesu un prokuratūras vadība. Programmu izstrādes gaitā plānots apzināt saskarsmes elementus tiesnešu un prokuroru mācībās, kā arī ārvalstu praksi. Vienlaikus norādām, ka īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, lai izvairītos no dublēšanās starpdisciplināru mācību tēmu, satura un metožu noteikšanā starp TMC un Izmeklētāju mācību centru. Lai koordinētu TMC un Izmeklētāju mācību centra mācību programmas gan attiecībā uz saturu, gan lektoriem, tiks veidota cieša sadarbība starp, sākotnēji TMC reformas projekta komandu un Izmeklētāju mācību centru, bet no 2025. gada 1. janvāra starp Tieslietu mācību centru un Izmeklētāju mācību centru.

Likuma "Par tiesu varu" 107. panta otrās daļas 9. punktā ir ietverts pienākums Tiesu administrācijai plānot un nodrošināt tiesnešu, tiesas darbinieku mācības. Tāpat saskaņā ar Prokuratūras likuma 5. panta 3. punktu, kas nosaka, ka prokuroram ir pienākums regulāri papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās iemaņas un prasmes, kas nepieciešamas amata pienākumu pildīšanai, Ģenerālprokuratūra plāno un nodrošina mācības prokuroriem. Savukārt Ministru kabineta 2006. gada 11. jūlija noteikumu Nr. 584 "Valsts policijas koledžas nolikums" 6.2. apakšpunkts nosaka, ka Valsts policijas koledža sadarbībā ar Valsts policiju izstrādā un īsteno policijas darbinieku profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides un pieaugušo neformālās izglītības programmu. Esošais regulējums paredz, ka katra iestāde orientējas uz savu profesionāļu zināšanu un prasmju paaugstināšanu.

Efektīva tiesu sistēma ir nesaraucjami saistīta arī ar izmeklēšanas un apsūdzības kvalitātes paaugstināšanos, turklāt arī sabiedrība redz šo procesu kā vienotu, neatkarīgi no kriminālprocesa stadijas. Līdz ar to, lai sasniegtu šo mērķi, ir būtiski nodrošināt ne tikai augstus standartus attiecībā uz tiesnešu un prokuroru kvalifikācijas pilnveides sistēmu, bet tajā jāietver arī tiesu darbinieki un prokuroru palīgi, kā arī izmeklētāji starpdisciplināros jautājumos, kas būtiski efektīvai tiesas

spriešanai. Tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un izmeklētāju starpdisciplināros jautājumos augstas kvalifikācijas uzturēšana un tās nepārtraukta attīstīšana ir ļoti svarīga kvalitatīvai lietas izmeklēšanai, sagatavošanai nodošanai tiesai un iztiesāšanai.

Lai nodrošinātu neatkarīgu un kvalitatīvu mācību saturu, balstītu uz profesijā strādājošo pieredzi un zināšanām, kas pārmantojamas vai attīstāmas pieredzes apmaiņas ceļā, mācībām ir jābūt nodrošinātām, ievērojot tiesu varas neatkarības principu (tai skaitā prokurora neatkarības principu), un īstenotām, vadoties gan no tiesu sistēmā noteiktajām prioritātēm attiecībā uz profesionālo pilnveidi, gan no definētajiem vispārējiem tiesu varas darba stratēģiskajiem virzieniem. Informējam, ka 2021. gada 27. aprīlī (prot. Nr. 36 27. §) Ministru kabinets apstiprināja Atveseļošanas fonda plānu (<https://likumi.lv/ta/id/322858-par-latvijas-atveselosanas-un-noturibas-mehanismu>), ko Eiropas Komisija apstiprināja 2021. gada 22. jūnijā, pēcāk sekoja plāna izvērtēšana Eiropas Savienības Padomē Ekonomikas un finanšu jautājumos (ECOFIN), kur tas guva apstiprinājumu 2021. gada 13. jūlijā. Līdz ar to norādāms, ka Latvijai Eiropas Savienības finansējums būs pieejams līdz 2026. gada II ceturksnim.

Valsts sekretāra vietniece
tiesību politikas jautājumos

A.Smiltēna

K.Kalniņa, 67036938
L.Šlisere, 67036839